

До разової спеціалізованої ради PhD 15456
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка (46027,
м. Тернопіль, вул. Максима Кривоноса, 2)

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента, доцента кафедри
музикознавства та методики музичного мистецтва, декана факультету
мистецтв Тернопільського національного педагогічного університету

імені Володимира Гнатюка

Топорівської Ярослави Володимирівни

на дисертаційне дослідження **Лещука Назарія Романовича** на тему:

**ЗВУКОРЕЖИСЕРСЬКА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ
МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»,**

представлене на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань

01 Освіта / Педагогіка зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Актуальність теми дослідження. Актуальність теми визначається необхідністю підготовки конкурентоспроможного вчителя музичного мистецтва, здатного до творчої діяльності, професійної мобільності та використання сучасних цифрових інструментів у педагогічній практиці. Особливого значення набуває формування звукорежисерської компетентності як складової професійної компетентності майбутнього педагога, що поєднує художньо-творчі, технічні, інформаційно-комунікаційні та педагогічні вміння. Саме тому проблема розробки педагогічних умов, моделі та методики звукорежисерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва є важливою й актуальною для сучасної теорії та практики мистецької освіти.

Крім того, актуальність дослідження посилюється потребою впровадження інноваційних методів навчання, орієнтованих на практичну творчу діяльність студентів, інтеграцію традиційних мистецьких підходів із цифровими технологіями та забезпечення готовності майбутніх учителів музичного мистецтва до професійної діяльності в умовах цифрового освітнього

середовища. Це зумовлює необхідність наукового обґрунтування змісту, форм, методів і засобів звукорежисерської підготовки студентів педагогічних закладів вищої освіти України.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана в межах науково-дослідних робіт Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка: «Традиційна етнокультура Західного Поділля та суміжних земель у контексті сучасних урбанізаційних процесів» (ДР № 0119U100610, 2019-2024 рр.); «Штучний інтелект в освіті» (ДР № 0122U002020, 2022-2026 рр.); «Трансформаційні процеси в традиційній народній культурі Західного Поділля» (ДР № 0125U001743, 2025-2030 рр.) одним із виконавців яких був дисертант. Тему дисертаційного дослідження затверджено Вченою радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (протокол № 4 від 22.12.2022 р.) та уточнено у новій редакції (протокол № 18 від р.).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що *вперше*: визначено та теоретично обґрунтовано педагогічні умови звукорежисерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у закладах вищої освіти; розроблено й експериментально перевірено авторську модель звукорежисерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; *удосконалено*: зміст і структуру звукорежисерської діяльності вчителя музичного мистецтва; критерії, показники та рівні сформованості звукорежисерської підготовленості майбутніх учителів музичного мистецтва; методичне забезпечення процесу звукорежисерської підготовки шляхом використання цифрових аудіоробочих станцій, спеціалізованого програмного забезпечення та систем генеративного штучного інтелекту для створення, редагування й оброблення музичного контенту; набули *подальшого розвитку*: теоретичні та методичні засади звукорежисерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва; зміст, форми, методи й засоби організації освітнього процесу в умовах компетентнісно зорієнтованої парадигми освіти; підходи до використання цифрових технологій, аудіоплатформ та інструментів

штучного інтелекту у професійній підготовці майбутніх учителів музичного мистецтва.

Оцінка змісту та структури дисертації. Структура дисертаційного дослідження визначена його логікою, метою та завданнями, а також зумовлена виявленій специфіці та історичним трансформаційним процесам організації цілісної музично-педагогічної освіти у триєдності: сприйняття мистецтва, оцінювання мистецтва та творення мистецтва. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел, що налічує 195 найменувань.

У вступі обґрунтовано актуальність теми дослідження, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, методи наукового дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення роботи, наведено відомості про апробацію та впровадження отриманих результатів.

У першому розділі роботи автором проведено ґрунтовний аналіз історико-педагогічних засад досліджуваної проблеми. Особливу увагу приділено висвітленню процесу становлення музично-педагогічної освіти в Україні, що дозволило простежити основні етапи її розвитку та визначити сучасні тенденції модернізації професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Здобувачем проаналізовано зміст, специфіку та трансформаційні процеси музичної освіти у закладах вищої освіти в умовах цифровізації освітнього простору, а також обґрунтовано необхідність інтеграції сучасних цифрових технологій у систему фахової підготовки. Аналіз змісту, специфіки та трансформаційних процесів музично-педагогічної освіти, дозволив визначити її як складну, багаторівневу та інтегративну систему, яка поєднує мистецький, педагогічний, культурологічний і технологічний компоненти. Встановлено, що сучасна музична освіта виходить за межі традиційного розуміння як сукупності знань і навичок та набуває ознак цілісного процесу формування професійної компетентності особистості.

Ключовою характеристикою сучасної музично-педагогічної освіти є її орієнтація на компетентнісний підхід, який передбачає формування здатності майбутнього вчителя до ефективної професійної діяльності, творчої

самореалізації та адаптації до змінних умов освітнього середовища. У цьому контексті важливого значення набуває інтеграція когнітивного, операційно-технологічного, творчого та мотиваційного компонентів підготовки.

Науковий інтерес становить розгляд звукорежисерської діяльності як невід'ємної складової професійної компетентності вчителя музичного мистецтва, що дозволило автору окреслити її місце та значення у структурі сучасної музично-педагогічної освіти. Висновки до першого розділу характеризуються узагальненістю, логічністю та науковою аргументованістю.

У другому розділі здобувач продемонстрував належний рівень теоретичного мислення та здатність до педагогічного проєктування. Автором досліджено можливості використання технологій звукорежисури як змістової складової навчальних програм підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва. Важливим результатом роботи стало визначення педагогічних умов, що забезпечують ефективність формування звукорежисерської компетентності студентів: інтеграції теоретичної та практичної підготовки; поєднання фундаментальних характеристик звуку з творчо-художньою виразністю; цілеспрямованого застосування цифрових аудіоплатформ у музично-педагогічній діяльності. Їх впровадження забезпечує цілісність навчального процесу, формування стійких професійних умінь, розвиток естетичного смаку та здатності до творчої самореалізації. Особливої уваги заслуговує розроблена модель звукорежисерської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, яка відзначається цілісністю, структурованістю та практичною спрямованістю. Запропонована модель враховує сучасні вимоги до професійної підготовки педагогічних кадрів та базується на компетентнісному, діяльнісному й особистісно орієнтованому підходах. Реалізація моделі передбачає використання різних форм і методів навчання, зокрема практичних занять, проєктної діяльності, аналізу аудіоматеріалів та роботи з цифровими технологіями. Важливу роль у цьому процесі відіграє система оцінювання, яка базується на визначених критеріях і дозволяє оцінити рівень сформованості звукорежисерських компетентностей за мотиваційним, когнітивним, операційно-технологічним і творчим компонентами. Крім того, модель дозволяє

інтегрувати звукорежисерську підготовку у загальну систему музично-педагогічної освіти, що відповідає сучасним вимогам до професійної діяльності вчителя. Висновки до другого розділу підтверджують наукову обґрунтованість запропонованих автором теоретичних положень.

Третій розділ роботи присвячений експериментальній перевірці ефективності методики реалізації педагогічних умов звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва щодо використання DAW та систем ГШІ для створення й обробки музичного контенту. Автором належним чином організовано педагогічний експеримент, визначено критерії, показники та рівні сформованості звукорежисерської компетентності студентів. Визначено, що впровадження практико-орієнтованого підходу, заснованого на створенні власного музичного контенту, роботі з MIDI-доріжками, аудіообробці, мікшуванні та редагуванні звуку, забезпечує активізацію творчої діяльності здобувачів та формування в них сучасних цифрових компетентностей. Доведено, що використання DAW і ГШІ дозволяє наблизити процес навчання до реальних умов професійної звукорежисерської діяльності, а також сприяє інтеграції технічних, художніх і педагогічних компонентів професійної підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва. Особливого значення набув розроблений майстер-клас зі створення музичного треку засобами DAW та інструментами ГШІ, який забезпечив поетапне формування практичних умінь і навичок роботи із сучасними цифровими технологіями звукорежисури.

Значну цінність становить детальний аналіз результатів експериментального дослідження та їх наукова інтерпретація, що дозволило підтвердити ефективність упроваджених педагогічних умов і методичних підходів. Практичну значущість роботи підсилюють розроблені методичні рекомендації щодо звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва, які можуть бути використані у процесі професійної підготовки студентів мистецько-педагогічних спеціальностей. Висновки до третього розділу підтверджують результативність проведеної дослідно-експериментальної роботи та досягнення поставленої мети дослідження.

Загальні висновки є відображенням основних результатів дисертаційного дослідження, чітко сформульованими, логічно аргументованими, містять коректні узагальнення та повністю відповідають завданням дослідження.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових виданнях. Результати дослідження опубліковано у 7 наукових працях, з них 3 статті у наукових фахових виданнях України, 1 стаття у виданні, що індексується Web of Science, 3 – тези доповідей у збірниках матеріалів конференцій. Таким чином, вимоги щодо кількості та якості публікацій дисертантом виконані.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності. При рецензуванні дисертаційного дослідження текстових запозичень та порушень академічної доброчесності не виявлено. Усі результати, які викладені в дисертаційній роботі та виносяться на захист, отримані автором самостійно.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації. Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу в цілому, вважаємо за необхідне висловити деякі зауваження та побажання:

підрозділі 1.2. більш виразно виокремити причинно-наслідковий зв'язок трансформаційних процесів музичної освіти у ЗВО України на стан формування такого актуального напрямку як звукорежисерська підготовка вчителя музичного мистецтва.

брунтуючи структуру моделі звукорежисерської підготовки вчителя музичного мистецтва із використанням цифрових аудіо робочих станцій та систем штучного інтелекту доцільно було б навести види звукорежисерської діяльності «чистого звукорежисера» та вказати їх зв'язок із звукорежисерською діяльністю учителя музики.

а нашу думку, робота виграла б, якби дисертант розкрив відмінності у роботі майбутнього вчителя музичного мистецтва з цифровими аудіо робочими станціями, системами генеративного штучного інтелекту та мікшерними пультами залежно від використання їх функціональних можливостей на етапах створення, обробки та використання музичного контенту.

Висловлені зауваження та побажання не применшують наукової цінності здійсненого дослідження, матеріали якого засвідчують наукову новизну, теоретичну та практичну значущість одержаних результатів, дослідницьку зрілість автора.

Загальний висновок. Ураховуючи актуальність, новизну, значущість результатів дослідження для педагогічної науки в цілому, рецензована робота заслуговує на позитивну оцінку. Дисертація відповідає вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» і затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження доктора філософії», а її автор Лещук Назарій Романович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 – Освіта/Педагогіка зі спеціальності 011 – Освітні, педагогічні науки.

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри музикознавства та методики
музичного мистецтва, декан факультету
мистецтв Тернопільського національного
педагогічного університету
імені Володимира Гнатюка

Ярослава ТОПОРІВСЬКА

